

Tee oikein.

HYVINVOINTIKERTOMUKSEN VUOSITTAINEN RAPORTTI 2019

Kertomuksen vastuutaho ja laatijat (viranhaltijat, luottamushenkilöt, työryhmät):

Haapajärven kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä:

Juha Uusivirta pj, kaupunginjohtaja, Veijo Tikanmäki pj. 1.8.2019-31.3.2020

Teija Myllylä, kaupunginhallituksen pj

Jarmo Eronen, liikuntasihteeri

Erkki Leppälä, järjestöt

Auli Mikkola, Nuorten Tuki Ry

Jari Nahkanen, rehtori

Miika Niskala, nuoriso-ohjaaja

Jari Saaranen, rehtori

Vesa Savolainen, tekninen johtaja

Soili Pentikäinen, kulttuurituottaja

Minna Hattunen, varhaiskasvatuksen johtaja

Ritva Kankaanpää, terveydenhoitaja (S)

Ulla Muhonen, hoito ja vanhustyön palvelujohtaja (S)

Minna Malila, lasten ja perheiden/ hyvinvointipalveluiden palvelujohtaja (S)

Kaija Tirola, seurakunta *

Vilma Sippola, nuorisovaltuusto *

Piia Korkiakoski, MLL *

* Vuodesta 2017 alkaen Hyte -työryhmän toimintaan on sisällytetty myös maakunnallinen lapsia ja lapsiperheitä koskeva paikallinen Lape -toiminta ja lape -työryhmän toiminta.

Laki velvoittaa kuntia tekemään hyvinvointikertomuksen: Toukokuussa 2011 astui voimaan uusi terveydenhuoltolaki, jonka pykälässä 12 todetaan, että kunnanvaltuustolle on kerran valtuustokaudessa valmistettava laaja hyvinvointikertomus ja kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain.

Hyvinvointikertomuksen tekeminen toimii kunnan tärkeän tehtävän eli kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisen perustana (kuntalaki). Kertomus tuo esiin kuntalaisten hyvinvointitarpeita sekä arvioi toteutunutta toimintaa, hyvinvointipolitiikkaa sekä kunnan voimavarojen ja tarpeiden välistä suhdetta. Kertomus toimii valmistelijoiden työvälineenä hyvinvointitiedon kokoamisessa, raportoinnissa ja seurannassa sekä resursoinnin suunnittelussa. Luottamushenkilöille se on työväline päätöksenteossa, resursoinnissa ja vaikuttavuuden arvioinnissa.

1 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Haapajärven kaupunki- elinkeino- ja konsernistrategia 2020

Arvot:

- Palveluhenkisyys
- Yrittäjäisyys, opiskelu ja työnteke
- Viihtyisyä ja luonnonläheinen asumis- ja elinympäristö, josta huolehditaan vastuullisesti

- Huolenpito kaikista asukkaista

Toiminta-ajatus:

- Vetovoimainen ja osaava hyvien palvelujen Haapajarvi keskella Suomea

Visio:

- Elinvoimainen kestavan kehityksen periaatteita arvostava maaseutukaupunki

Menestyksen painopistealueet:

- Kestava kehitys ja biotalous osaksi kaupungin tulevaisuutta
- Haapajarven vahvuudet tietoisuuteen markkinoinnilla
- Koulutus- ja kulttuuripalvelut elinvoiman vauhdittajana
- Yrittajahenkisen kaupungin talous kunnossa

2 Hyvinvoinnin edistamistä tukevat ohjelmat ja suunnitelmat

[Lastensuojelun suunnitelma](#)

[Selanteen toimintaohjelma neuvolapalveluista, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollosta ja suun terveydenhuollosta](#)

[Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista](#)
[Tietoa kuntapäätäjille vanhuspalvelulaista](#)

Haapajarven perusopetussuunnitelma 2016, <https://peda.net/haapajarvi/ops-2016>

[Haapajarven liikenneturvallisuussuunnitelma 2012](#)

Liikenneturvallisuustoimijahanke, <http://www.nihalttoimija.fi>

[Alueellinen turvallisuussuunnitelma](#)

[Seudullinen päihdestrategia](#)

Esiopetuksen opetussuunnitelma, <https://peda.net/haapajarvi.fi/ops-2016>

Lukion opetussuunnitelma, <https://peda.net/haapajarvi/ops-2016>

Haapajarven varhaiskasvatussuunnitelma 2019, <https://peda.net/haapajarvi./ops-2016>

Haapajarven tasa-arvosuunnitelma, <https://peda.net/haapajarvi/ops-2016>

Koulukohtaiset tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmat

Koulukohtaiset oppilashuoltosuunnitelmat

Aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma

Koulukohtaiset lukuvuosisuunnitelmat

[Kotouttamisohjelma](#)

Hyvinvointisuunnitelma

1 Hyvinvoinnin edistämistä tukevat ohjelmat ja suunnitelmat

Keskeiset hyvinvointiin liittyvät asiakirjat ja ohjelmat, joita kunnassa on valmisteltu tai jotka muuten ohjaavat toimintaa:

[Hyvinvointikertomus 2017-2020](#)

[Selänteiden toimintaohjelma neuvolapalveluista, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollosta ja suun terveydenhuollosta](#)

[Haapajärven perusopetussuunnitelma 2016](#)

[Haapajärven liikenneturvallisuussuunnitelma](#)

[Alueellinen turvallisuussuunnitelma](#)

[Seudullinen päihdestrategia](#)

[Haapajärven kaupungin Varhaiskasvatussuunnitelma 2019](#)

[Selänteiden kotouttamisohjelma 2016](#)

[Haapajärven Hyvinvointikertomus 2019](#)

[Lastensuojelusuunnitelma 2013-2016](#)

Hyvinvointisuunnitelma

Terveiden ja hyvinvoinnin edistämisen toiminnallinen perusta on todettu terveydenhuoltolaissa. Lain mukaan kunnan on seurattava asukkaitensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestörymittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutuneista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudella valmistettava laajempi hyvinvointisuunnitelma. Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet ja käytettävä näiden perustana kuntakohtaisia hyvinvointi- ja terveysosoittimia.

1. Terveellisten elämäntapojen ja yhteisöllisyyden edistäminen

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteutuminen
Päihteiden käytön vähentäminen ja riskien tiedostaminen	1. Päihteiden käytön varhainen tunnistaminen ja PAKKA -toimintamallin säännönmukainen käyttö sekä SAAPAS -toiminta * Kaupungin ja seurakunnan nuorisotyö, nuorisovaltuusto, koulut, Selänne: kouluterveydenhuolto		1. PAKKA- ja SAAPAS -toiminnan koulutukset ja muu toiminta	2019: Oppilaiden terveystarkastuksissa otetaan päihteiden käyttö esille ja keskustellaan ja ohjataan päihteiden käytön haittavaikutuksista. Pakka -toimintamalli on esillä säännöllisesti viranomaisten kesken. Tavoitteena on vähentää päihteiden ja tupakkatuotteiden välitystä alaikäisille. 5.11.2019 pidetty viranomaisyhteistyöpalaveri, jossa asiana tilannekatsaus nuorten päihteiden käytön ja erityisesti huumausaineiden osalta, sovittu miten toimitaan kun havaitaan nuorella päihteiden käyttöä ja mietitty mitä voidaan tehdä käytön vähentämiseksi. Ehkäisevän päihdetyön viikolla työntekijät jalkautuneet kadulle tiedottamaan päihteidenkäytön haitoista. Kouluterveyskyselyssä selvitettiin tupakkatuotteiden ja päihteiden käyttöä 4.-5.-luokkalaisten osalta. Päädyttiin että tammikuussa 2020 tehdään kysely 2.-6.-luokkalaisille ko. aiheesta. Koulu tekee

				jatkotoimenpiteet kyselyn pohjalta. Yläkoululla kouluterveyskyselyt osoittivat tupakkatuotteiden päivittäisen käyttämisen vähenemistä 16 %:sta 14 %:iin. Poikien osalta väheneminen oli vielä suurempaa. Yläasteen nuorista tupakoi päivittäin 11 %. Alkoholin käyttö on jonkin verran lisääntynyt. Tällä hetkellä tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa on yksi kymmenestä oppilaasta. Tytöt käyttävät tällä hetkellä enemmän alkoholia kuin pojat. Viikottain alkoholia käyttävien määrät on vähentynyt 5 %:sta 3 %:iin. Laittomia huumeita on kokeillut 5 % yläasteen 8.-9.-luokkalaisista. Huolestuttavin uutinen että omalta paikkakunnalta on helppo hankkia huumeita 35 %:n mielestä.
	2. Kouluterveyskyselyn tulosten hyödyntäminen * koulut, Selänne: kouluterveydenhuolto		2. Vanhempainillat, joissa esiteltä kyselyn tuloksia ja niiden johdosta tehtyjä toimenpiteitä sekä teemavanhempainillat tupakkatuotteista ja päihteistä.	2019: Move-testien tuloksista keskustellaan terveystarkastuksissa oppilaiden ja huoltajien kanssa. Oppilaita ohjataan liikunnan pariin. KJS:n ja muiden alakoulujen kouluterveyskyselyt olivat esillä opettajainkokouksessa 30.10.2019 sekä oppilashuoltoryhmässä 31.10.2019. Tilaisuuksissa käsiteltiin

				koko Haapajärven tuloksia. Marraskuussa 2019 ilmestyvät koulukohtaiset tulokset, jotka otetaan esille työyhteisökokouksessa, oppilashuollossa ja oppilaskunnassa. Tulokset lähetetään myös vanhemmille tiedoksi. Yläasteen osalta kouluterveyskyselyjä on käsitelty 8.-luokkien vanhempainillasa 29.10.2019. Käsitellään oppilashuoltoryhmässä 4.11.2019 ja oppilaiden kanssa 7.1.2020.
	3. Nuuskan ja muiden tupakkatuotteiden käytön haittojen esille tuominen mm. urheiluseurojen valmentajatapaamisissa * koulut, seurakunnan ja kaupungin nuoristotoimet, järjestöt, urheiluseurat, Selänne: kouluterveydenhuolto		3. Järjestetyt tapaamiset	2019: Asian puheeksi ottamista on edelleen jatkettu koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa. Yläkoululla on säännöllisesti jaettu tietoutta päihteistä ja niiden vaikutuksista nuoren kehitykseen (triviaat). Urheiluseuroissa on kiinnitetty huomiota nuorten nuuskan käyttöön valistavassa hengessä. KJS:n ja muiden alakoulujen Tupakka- ja nuuskatuotteiden valistus oppituntien ja koulunkäynnin yhteydessä. Tapauskohtaisesti asiasta pidetty kasvatust keskustelu. 13,4 % KJS:n 4.-5.-luokan pojista on vähintään kerran

				kokeillut tupakkatuotteita ja tytöistä 3,7 %. Poikien tilanne tässä kyselyssä on heikompi. Yläasteen 8.-9.-luokkalaisista 6 % käyttää nuuskaa (n=188). Suurin haaste on se, että 45 % hyväksyy nuuskaamisen. Emme ole tehneet toimenpiteitä asian suhteen. Ainoastaan pidetty kasvatuskeskusteluita oppilaan jäädessä nuuskaamisesta kiinni.
Yhteisöllisyyden vahvistaminen	1. Avohoitopainotteisen mielenterveys- ja päihdekuntoutujien hoitomallin edelleen kehittäminen * Selänne terapiapalvelut, seurakunta, järjestöt		1. Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kotihoidon työntekijöiden määrä (4 työntekijää 2017)	2019: Kotikuntoutustoiminta on vakiintunut pysyväksi. Yhteistyötä tehdään eri sektoreiden kanssa. Suunnitelmissa on mm. kotihoidon työntekijöiden kouluttaminen mielenterveyden ensiapuun asiakkaiden kotona selviämisen tukemiseksi.
	2. Vertaistuki- ja vapaaehtoistoiminnan kehittäminen ja aktivointi * kaupunki, Selänne: terapia- ja vanhuspalvelut, järjestöt, seurakunta, nuorisovaltuustos		2. Järjestetty toiminta; tapahtumat ja tilaisuudet	2019: Ppky Selänne ja Alva-hanke yhdessä järjesti vapaaehtoistyön info- ja ideointi-illan 2/19. Ppky Selänteen nettisivuille tehtiin vapaaehtoistoimijoille infosit. MLL järjesti kesällä suosittua leikkikenttätoimintaa lapsiperheille. MLL:n perhekahvila-, perhekummi- ja vanhempainvertaisryhmä toiminta.

				Seurakunnan perhekerho kokoaa isiä, äitejä ja isovanhempia lasten kanssa yhteen viikottain kerhojen toimintakaudella, mutta ajoittain myös kesällä. Kesäkerhotoiminta kesäkuussa on ollut ehkäisemässä lasten yksinäisyyttä vanhempien ollessa töissä.
	3. Järjestöjen puheenjohtajaverkoston säännöllinen toiminta ja järjestöjen kevätkahvit *järjestöt		3. Tapahtumien määrä	2019 Puheenjohtajaverkosto kokoontunut säännömukaisesti, kaupungin ja järjestöjen kevätkahvit järjestetty maaliskuussa.
Liikkuminen, terveelliset ravintotottumukset ja elintavat vakiintuvat osaksi arkielämää	1. Neuvolan, varhaiskasvatuksen ja koulujen kohdennetut kyselyt liikuntaan, ravitsemukseen ja elintapoihin liittyen eri vuosina * koulut, varhaiskasvatus, Selänne: neuvola, seurakunta		1. Tehdyt kyselyt	2019: Terveystenhoitajat ovat käyneet Neuvokas Perhekoulutuksen ja ottaneet käytänteet työhönsä perheiden kanssa. Varhaiskasvatuksen lasten hyvinvointikysely on tehty keväällä 2019. Varhaiskasvatuksessa käytössä varhaiskasvatussuunnitelmat ja säännölliset Lapset puheeksi -keskustelut, jotka toteutetaan vuosittain 3-vuotta täyttävien lasten osalta. Varhaiskasvatuksessa myös toimintasuunnitelmissa kiinnitetään huomiota lapsen terveelliseen liikuntaan, ruokailuun ja

			elintapoihin opettamiseen. KJS:n 4.-5.-luokkalaisten terveyskyselyssä 29 % pojista ilmoitti että eivät syö aamupalaa, tytöistä vastaava luku oli 26 %. Kyselyn tulos on vastaava kuin aikaisemmin tehty kysely. Pojista 43 % harrastaa jotakin vähintään viitenä päivänä viikossa ja tytöistä 28 %. Kyselyn mukaan pojat ovat aktiivisempia mutta herää kysymys onko tytöille riittävästi harrastuksia. Koulullamme on käytössä pitkät välitunnit. Poikien osalta 88 % on sitä mieltä että välitunnit ovat virkistäviä ja tyttöjen 80 %. Pitkille välitunnille on järjestetty liikunnallista, ohjattua ohjelmaa. Hampaiden harjaus harvemmin kuin kaksi kertaa päivässä, poikien osalta 47 % ja tyttöjen osalta 37 %. KJS:n koululla hammasvalistusta ja hoitoa vuosittain. Yläkoulun 14.-16. -vuotiaitten kyselyssä oli hyviä ja huonoja uutisia. Huonoja uutisia oli että aamupalaa syö vähemmän kuin joka toinen. Koululounasta päivittäin ei syö neljäsosa. Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan yhden tunnin viikossa korkeintaan 38 %.
--	--	--	---

				Ylipainoisten osuus on kasvanut merkittävästi kahdessa vuodessa. Vuonna 2017 oli 20 % ja vuonna 2019 30 %. Varsinkin poikien osalta kasvu on merkittävä 22 %:sta 35 %:n. Lisäksi nukkuminen on selkeästi vähentynyt. Alle 8 tuntia nukkuu 65 % tytöistä ja 45 % pojista. Huono uutinen että 60 % harjaa hampaita ainoastaan 0 tai 1 kertaa päivässä. Tätä varten järjestimme syyskuussa hammashygienistien päivän yläasteella. Positiivista on että 95 % oppilaista on jokin harrastus mutta tytöille ei löydy harrastuspaikkoja riittävästi.
	2. Liikunta- ja leikkipuistojen käytön lisääminen välineiden lainaustoimintaa laajentamalla * sivistys- ja tekniset palvelut		2. Lainattujen välineiden määrä	2019: Leikkipuistojen, lähiliikuntapaikkojen ja minigolfradan käyttö on ollut aktiivista. Lainattavissa ovat olleet liikennepuiston polkuautot ja minigolfradan välineet. Ronkaalan urheilualueen ja muiden ulkoliikuntapaikkojen käyttö on kaikille maksutonta. Ronkaalan urheilukentän ja liikuntavaraston avain on lainattavissa kirjastosta. Kuntoportaat ovat työn alla. Koivuhaan kentälle on valmistunut uusi tekonurmipinta. MLL:n paikallisyhdistyksen perhetapahtumat.

	3. Järjestöjen järjestämä liikunta- ja ulkoilutoiminta ja -tapahtumat * järjestöt		3. Järjestetty toiminta ja tapahtumat	2019: Urheiluseurat ja eri järjestöt ovat järjestäneet liikunta- ja ulkoilutapahtumia eri kohderyhmille aktiivisesti. Maaselän Latu on järjestänyt ulkoliikuntatapahtumia ja MLL on järjestänyt lapsiperheille suunnattuja liikuntatapahtumia. MLL:n perhekahvila toimi kesällä puistossa.
	4. Uuden uimahallin toiminnot, yhteistyö jäähallin kanssa * liikuntapalvelut, urheisseurat ja järjestöt		4. Aloitetut uuden toimintamallit ja ryhmät	2019: Uimahallin käyttöä on monipuolistettu ja aukioloaikoja lisätty mahdollisuuksien ja resursien puitteissa. Viiden kunnan yhteisenä hankintana on ostettu Wibit-seikkailurata uimahallille. Yhteistyö Haapajärven Jääurheilukeskus Oy:n kanssa toimii sovitusti.
	5. Kevyenliikenteen väylien kunnossapito sekä liikenneturvallisuuden esteettömyyden vaatimusten huomioiminen peruskorjauksissa * tekniset palvelut, vanhus- ja vammaisneuvosto, liikenneturvallisuustyöryhmä		5. Kunnostettujen katujen pituus	2019: Liikenneturvallisuustyöryhmä on järjestänyt kouluille liikennevalistusta, sekä heijastintempauksen yhdessä nuorisovaltuuston kanssa.
	6. Ulkoilureittien opasteiden ja esittelymateriaalin lisääminen paikan päälle, nettiin ja karttoina * tekniset- , liikunta- ja hallintopalvelut		6. Uusi julkaistu materiaali	2019: Ulkoilureittien kartoitus ja opasteiden tekeminen on parhaillaan työn alla. Someron hiihtokeskukseen latu-urien laajennus ja infotaulujen uusiminen on toteutettu.

2. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja turvallisuuden tukeminen

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteutuminen
Lapset ja nuoret saavat riittävästi apua ja tukea	1. Uuden sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen edelleen kehittäminen; mm. perhetyö, kotipalvelut ja perhekeskustoiminta. Systemisen lastensuojelumallin käyttöön otto. * Selänne: hyvintointipalvelut		1. Ennalta ehkäisevien palvelujen vaikutus lastensuojelun toimenpiteisiin ja niiden muutoksiin.	2019: Lastensuojelun systeemistä toimintamallia on vahvistettu kouluttamalla uudet työntekijät. Sosiaalihuoltolain mukainen toiminta on vakiinnutettu. Perhetyön kehittäminen on aloitettu. Tavoitteena selkeyttää perhetyön muodot siten, että se vastaa asiakkaiden tarpeisiin riittävän ajoissa ja riittävällä tuella. Perhekeskuksessa toimii myös MLL:n perhekahvila sekä MLL:n ja perheneuvolan vertaisryhmät.
	2. Moniammatillisten oppilashuoltotyöryhmien toiminnan vakiinnuttaminen		2. Ryhmien kokoontuminen ja tehdyt toimenpiteet	2019 Uusi toimintamalli vakiintunut. Kouluilla kokoontuu vakituisesti Oppilashuoltoryhmät - aina tarvittavalla kokoonpanolla. Näiden kokoontuminen on kirjattu koulujen lukuvuosisuunnitelmiin ja ne noudattavat lakia Oppilashuollosta sekä ovat tukemassa opetussuunnitelmien tavoitteita.

	3. Aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä koulujen kerhotoiminnan edelleen kehittäminen * varhaiskasvatus, koulut		3. Ryhmien määrä ja tehdyt kehittämistoimenpiteet	2019: Kerhojen määrä pysynyt entisellään. Kesällä 2019 järjestettävä MLL:n perhetoiminta. Kesällä 2019 jatkuivat myös seurakunnan kesäkerhot. Nuorisotoiminen kokoama kesätahtumakalenteri kasaa yksiin kansiin järjestettävät kerhot, retket ja muut tapahtumat. Hiihtolomalla ja syyslomalla järjestetään toimintaa kaupungin toimesta. Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään ainoastaan KJS:n koululla kaikilla 1. ja 2.- luokkalaisille sekä pientyhmiä oppilaille. Toimintaan osallistuu noin 60 lasta aamulla kello 7-10 ja iltapäivällä kello 12-17. Kerhoja järjestetään jokaisella koululla Haapajärven kaupungissa. Kerhoja on mm. liikuntakerhot, teatterikerhot, musiikkikerhot, kielikerhot ja mäkiäutokerho. Yläkoululla järjestetään kerhotoimintana hygieniapassi. Varhaiskasvatuksessa järjestetään aamu- ja iltapäivähoitoa

				vuorohoitoa tarvitseville 1. luokkalaisille.
	4. Osallistuminen kutsuntaikäisten THL:n ja puolustusvoimien Time Out (Aikalisä) -toimintaan * nuorisopalvelut, liikuntapalvelut, Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry		4. Tilaisuudet ja niiden johdosta tehdyt toimenpiteet	2019: Vuosittain osallistutaan kutsuntoihin.
	5. Maahanmuuttajanuorten- ja lasten kotouttaminen * koulut, nuoriso- ja liikuntapalvelut, järjestöt, seurakunta, Selänne: hyvinvointipalvelut		5. Nuorten osallistuminen eri toimintoihin ja koulutus/työllistymisen	2019: Nuorisopalveluilla ei ole ollut kuluvana vuonna maahanmuuttajille järjestettyä erillistä toimintaa. Monarilla on ollut salivuorot maahanmuuttajille vielä kevään aikana. Yläkoululla oli 12 maahanmuuttajanuorta keväällä 2019, joista 10 lähti jatko-opiskelemaan, yksi töihin ja yksi ei mennyt kouluun eikä työllistynyt.
	6. Uutena toimintana Liikkuva koulu -hanke * koulut, hanketyöryhmä		6. Alakouluilla alkukartoitus ja vuosittaiset liikunnan määrämittaukset. Tavoitteena 1 h/päivä liikuntaa kaikille. Yläkoululla tehdään gradutyö liikuntavälituntien vaikutuksesta oppilaisiin.	2019: Peruskouluilla ei ole enää liikkuva koulu -hankkeen määrärahoja, lukiolla on. Toiminta on kuitenkin jatkunut hankkeen loppumisesta huolimatta pitkinä välitunteina, taukojumppina, toiminnallisina tunteina ja fyysisinä liikuntavälineinä.

	7. Uusi opetussuunnitelma 1.8.16 alkaen alakouluilla ja 1.8.17 alkaen yläkoululla * koulut, ops-ryhmä		7. Jatkuvan arvioinnin menetelmä	2019: Opetussuunnitelma on otettu kaikilta osin käyttöön lukuvuonna 2019-2020. Formatiivinen arviointi on otettu myös yläkoululla käyttöön. KJS:llä formatiivinen arviointi on otettu käyttöön jo vuonna 2017. Opetussuunnitelma on otettu käyttöön vuonna 2016 ja sitä on käytetty kolme vuotta ja päivitetty 2019, viimeisimpänä on aloitettu englannin opetus 1. luokalla.
	8. Uusi varhaiskasvatussuunnitelma 1.8.17 alkaen, joka koskee kaikkia varhaiskasvatuksessa olevia lapsia ja perheitä		8. Oma seuranta, tavoite 100 %	2019: Kuntavasu on uudistettu ja otettu käyttöön 1.8.2019 alkaen. Lapsen vasu tehdään Opetushallituksen lomakkeella ja ohjeistuksella 1.8.2019 alkaen. Lapsen vasut tehdään kaikille varhaiskasvatuksen piirissä oleville lapsille. Esioppilaan, joka käyttää myös varhaiskasvatuksen palveluita, osalta lapsen vasu yhdistetään esioppilaan opetussuunnitelmaan

	9. Varhaiskasvatuslain mukaisen erityislastentarhanopettajan palvelujen takaaminen varhaiskasvatuksessa esiintyvää tarvetta vastaavasti		9. Oma seuranta erityisestä tuesta sitä tarvitseville lapsille	2019: Vakituista virkaa ei ole saatu täytettyä. Palvelua saatu edelleen jonkin verran ppky Selänteen perheneuvolasta, mutta se ei riitä vastaamaan olemassa olevaan tarpeeseen.
Vanhempien vastuunotto lisääntyy vanhemmuuden tukemisen kautta	1. Uuden sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen edelleen kehittäminen; mm. perhetyö, kotipalvelu ja perhekeskustoiminta. Systeemisen lastensuojelumallin käyttöön otto. *Selänne: hyvinvointipalvelut		1. Ennaltaehkäisevien palvelujen vaikutus lastensuojelun toimenpiteisiin ja niiden muutoksiin	2019: Lapsiperheille on toteutettu kysely. Kyselyn avulla on kartoitettu lapsiperheiden kokemuksia palveluista ja tarpeita palveluiden kehittämisen pohjaksi. Perhekeskusmallin selkeyttäminen ja tavoitteellisen yhtenäisen sekä moniammatillisen työskentelyn kehittäminen on aloitettu. Sosiaalihuoltolain mukainen lapsiperheiden sosiaalipalvelu ja lapsiperheiden kotipalvelu ovat kehittyneet tärkeäksi osaksi lapsiperheiden palvelua. Lastensuojelun systeemistä toimintamallia on koulutettu lisää ja mallin mukaista työskentelyä aloitetaan syventämään sujuvaksi työskentelymuodoksi. Perhekeskuksen tiloissa toimii myös MLL:n perhekahvila ja perheneuvolan

				vertaisryhmä.
	2. Lapset Puheeksi -toimintamallin käytön laajentaminen * varhaiskasvatus, koulut, Selänne: hyvinvointopalvelut		2. Mukaan lähtevät toimipisteet, LP -ohjausryhmässä sovitut ikäluokat vuosittain	2019: Varhaiskasvatuksessa käytössä ja keskustelut tarjotaan kaikille varhaiskasvatuksen piirissä oleville, 3-vuotta täyttävien lasten huoltajille. Peruskouluissa asiaa valmistellaan LAPE:n juurruttamis- ja kehittämissuunnitelmasa 2020 - 2025. Ensimmäinen kokous on 6.11.2019.
	3. Varhaiskasvatuksessa lisätään lasten ja perheiden osallisuutta toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa * varhaiskasvatus		3. Vuosittainen arviointi	2019: Lasten ja perheiden osallisuus huomioidaan kaikissa toimintayksiköissä toimintasuunnitelmia tehtäessä. Lasten ja perheiden osallisuutta lisätty erilaisilla kyselyillä ja osallistumisen mahdollistamisella. Päiväkotiyksiköissä käytössä lasten kokoukset. Huoltajilla on mahdollisuus esittää toiveita varhaiskasvatuksen toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Perheiden kanssa on ollut yhteisiä tapahtumia ja toiminnallisia iltoja, esim. äitien ja isien illat ja erilaiset teemaillat.

	4. Vapaaehtoisen perheasioiden sovittelun aktiivinen tarjoaminen * Selänne:hyvinvointipalvelut; lastensuojelu, perheneuvola		4. Osallistuneet perheet	2019: Eroneuvola on vakiintunut toiminta.
Lapset ja nuoret saavat osallistua ja tulevat kuulluksi heitä koskeissa asioissa	1. Lasten parlamentin, nuorisovaltuuston ja oppilaskuntien toiminnan edelleen kehittäminen * koulut, nuorisopalvelut		1. Pidetyt kokoukset ja tehdyt aloitteet sekä aloitteiden etenemisen seuranta. Järjestetyt tapahtumat ja tilaisuudet. Päivitetyt strategiat ja muut suunnitelmat, joissa huomioitu po. ryhmät	2019: Nuorisovaltuusto kokoontuu kerran kuukaudessa ja Lasten Parlamentti neljä kertaa vuodessa. Nuorisovaltuusto sai puheoikeuden kaupunginvaltuuston kokouksiin.

3. Ikäihmisten hyvinvoinnin ja itsenäisen asumisen tukeminen

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteutuminen
Ikääntyvien toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen	1. Kolmannen sektorin, liikuntapalvelujen ja seurakunnan järjestämät vertaistuki- ja liikuntaryhmät * järjestöt, liikuntapalvelut, seurakunta		1. Vertaistukiryhmien toiminta ja järjestetyt ryhmät	2019: Vanhus- ja vammaisneuvosto on Nuorten Tuki ry:n kanssa järjestänyt Kiva päivä yhdessä -toimintapäivän. Järjestöjen yhteiset liikuntatapahtumat, säännöllisesti kokoonnotumiset monitoimitalolla ja vesijumppat uimahallissa. Vanhustenviikon juhla kokosi Seurakuntakodille toimintapäivään runsaan määrän väkeä
	2. Seniorineuvolan vakiinnuttaminen * Selänne: terveys- ja vanhuspalvelut		2. Seniorineuvolan toiminta viikoittain (t/vko), 70- vuotiaiden terveystarkastukset	2019: Seniorineuvolatoimintaa on ollut kolme päivää viikossa. 70-vuotistarkastuksia on tehty 21 henkilölle alkuvuoden aikana. 70-vuotistarkastuksiin lähetetään kirjallinen

				kutsu asiakkaille, jotka eivät ole säännöllisen palvelun piirissä. (70-vuotiaita on 99 hlöä).
	3. Palveluohjauksen ja kotikuntoutuksen kehittäminen *Selänne:terveys- ja vanhuspalvelut		3. Kotikuntoutusasiakkaiden määrä sekä palveluohjauksen toteutuminen ja saatavuus	2019: Palveluohjauksen yhteydenottoja on ollut elokuun loppuun mennessä 301 kappaletta. Palvelutarpeen arviointi on pystytty järjestämään kaikille asiakkaille lain puitteissa. Kotikuntoutusasiakkaiden määrä elokuun loppuun mennessä 11 henkilöä.
	4. Kotona asumista tukevien palveluiden kehittäminen ja hyvinvointiteknologian hyödyntäminen * Selänne: terveys- ja vanhuspalvelut, järjestöt, seurakunta, palveluntuottajat, kaupunki		4. Kotona asuu yli 75-vuotiaista 93% ja käytössäoleva hyvinvointiteknologia kotona asumisen tukena	2019: Kotona asuvien osuus 91,14%. Kotona asumisen tukemisessa turvarannekkeita, GPS-paikantimia, lääkeautomaatteja, Videovisitetähoivapalvelu Videovisitetähoivalaitteita on lisätty. Etäyhteyttä lääkäripalveluissa on kokeiltu videovisitin avulla jota tullaan jatkossa käyttämään koko Selänteen alueella. Seurakunta tavoittaa kaikki 90 ja yli 90-vuotiaat kerran vuodessa syntymäpäiväkäynnillä.
	5. Omaishoitajien ja perhehoitajien jaksamisen tukeminen * Selänne: terveys- ja vanhuspalvelut, järjestöt		5. Omais- ja perhehoitajien terveystarkastusten toteutuminen sekä omais- ja perhehoitajien tukeminen	2019: Omaishoitajien terveystarkastukset on aloitettu Selänteen alueella, ne suoritetaan seniorineuvolan

				yhteydessä. Omaishoitajien vapaapäivien tukemiseksi Haapajärvellä on tarjolla vuorohoitoa ja sijaishoitoa, päivätoimintaa sekä perhehoitoa. Omaishoitajille on järjestetty erilaisia ryhmiä, kuntosaliryhmä, kinestetiikan koulutusta, sekä vertaisryhmä on käynnistetty. Omaishoitajien koulutuspäivään Oulaisten terveydenhuolto-oppilaitokseen on osallistuttu yhdessä paikallisyhdistysten kanssa.
--	--	--	--	---

Kulttuurihyvinvointi

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteutuminen
Asukkaiden hyvinvoinnin lisääminen kulttuurin keinoin. Osallisuuden mahdollistaminen luovan toiminnan, kulttuurin ja taiteen keinoin.	1. Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisten kulttuuristen teemojen toteuttaminen osana koulujen opetussuunnitelmaa. * Kirjasto, kulttuuri- ja nuorisopalvelut, Jokilatvan opisto, seurakunta, perusopetus ja varhaiskasvatus.		Toteutuneiden tapahtumien määrä ja osallistujien määrä.	2019: Haapajärven kulttuurikasvatussuunnitelma valmistui 2019. Koulujen lukuvuoden aikana toteutetaan luokka-asteittain suunnitelmaan kirjatut tapahtumat. Jokainen lapsi ja nuori saa kosketuksen kulttuuriin ja pääsee osalliseksi taiteen ja luovan toiminnan hyvää tekeviin vaikutuksiin. Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelmissa huomioidaan Haapajärven kulttuurikasvatussuunnitelma ja tarjottavaa toimintaa pyritään monipuolistamaan suunnitelman pohjalta.

				Varhaiskasvatus tekee hyvää yhteistyötä mm. kirjasto- ja kulttuuripalveluiden kanssa.
	2. Ilmaistein ja edullisten kulttuuritapahtumien järjestäminen asukkaille. * Kulttuuripalvelut, kirjasto, nuoriso- ja liikuntapalvelut, Jokilatvan opisto, järjestöt ja yhdistykset		Toteutuneiden tapahtumien ja osallistujien määrä.	2019: Vuoden aikana on toteutettu useita maksuttomia, matalan kynnyksen kulttuuritapahtumia, joihin on osallistunut eri ikäisiä ihmisiä. Maksullisten tapahtumien pääsyliput ovat olleet huomattavan edullisia. Vähävaraisille lapsiperheille on myönnetty vapaalippuja lastenteatteriesitykseen sosiaalitoimelta saatujen tietojen mukaisesti. Tarkemmat tiedot tapahtumista toiminnan- ja talouden raportissa. Jokilatvan opiston kursseille myönnettiin opintoseteleitä ja taiteen perusopetukseen vapaaoppilaspaiikkoja.
	3. Kulttuurin vieminen niiden luo, jotka eivät siitä muutoin pääse nauttimaan. * Sosiaalitoimi ja kulttuuripalvelut yhteistyössä. Järjestöt ja yhdistykset.		Toteutuneiden tapahtumien ja vierailujen määrä.	2019: Taidetuokioiden toteuttaminen hoitopaikoissa ja laitoksissa. Viulisti on vierailut Terveyskeskuksen vuodeosastolla ja ruokalassa, Koivikossa, Ruusulassa, Kirsikassa ja ST-tuotteella yhteensä 16 kertaa.
	4. Alueellisissa ja valtakunnallisissa kulttuurihyvinvointiverkostoissa toimiminen.		Kulttuurihyvinvointi saadaan mukaan strategioihin, suunnitelmiin ja	2019: Kulttuurituottaja kuuluu Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihyvinvoinnin alueverkoston ydintiimiin. Työryhmä on osa

			muihin asiakirjoihin	valtakunnallista kulttuurihyvinvointiverko stoa.
--	--	--	-------------------------	--